

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

ÚNOR 2024

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Adolescent loneliness across the world and its relation to school climate, national culture and academic performance / [Osamělost dospívajících na celém světě a její souvislost se školním klimatem, národní kulturou a akademickým výkonem] / Rebecca Jefferson, Manuela Barreto, Frederick Jones, Jasmine Conway, Aishwarya Chohan, Katrine Rich Madsen, Lily Verity, Kimberly J. Petersen, Pamela Qualter -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 93, č. 4 (December 2023) (2023), s. 997-1016.

Popsána je studie zkoumající vliv pocitu osamění u dospívajících žáků na jejich školní výsledky. V rozsáhlém výzkumu, kterého se účastnilo více než 500 tisíc žáků ve věku patnácti let ze 75 zemí světa, byly zkoumány koreláty osamělosti na úrovni jednotlivců, škol a zemí. Na základě výsledků autoři doporučují zavádět ve školách intervence, které by měly být zaměřeny na posílení sociálních a emocionálních dovedností žáků, zvýšení důvěry mezi učiteli a žáky a změnu školního klimatu tak, aby bylo více kulturně citlivé a inkluzivní.

adolescent ; starší školní věk ; interpersonální distance ; sociální interakce ; působení ; školní úspěšnost ; prospěch ; školní neúspěch ; klima školy ; kulturní integrace ; kultura země původu ; výsledek výzkumu ; záměr ; kompetence ; sociální dovednost ; emoce ; vztah učitel-žák ; interpersonální vztahy ; důvěra ; integrace žáka ; podpůrná opatření ; inkluze ve vzdělávání ; žák ; země světa ; osamělost ; věk 15 ; 2018

<http://katalog.npmk.cz/documents/531668>

2.

Ängste bearbeiten, nicht verschweigen / [S obavami se má pracovat, nikoliv je skrývat] / Ludger Brüning, Jörg Siewert -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 74, č. 11 (November) (2022), s. 6-9.

Článek, podobně jako celé číslo časopisu, se zabývá školní úzkostí a obavami, jež postihují učitele. Zažívá je mnoho učitelů v průběhu své kariéry, jsou pro učitelské povolání typické, ale přesto se o nich málokdy otevřeně hovoří. Jedním z vysvětlení, proč se o daném problému mlčí, je skutečnost, že na učitele se kladou vysoká společenská očekávání a přiznání osobní nejistoty by mohlo jejich společenské postavení oslabit. Autoři článku předkládají otázky týkající se tohoto

tabu a zároveň přináší návrhy strategií, pomocí nichž se mohou učitelé s obavami a jejich příčinami vypořádat či jim předcházet.

úzkost ; učitel ; sociální postavení ; psychická zátěž ; škola ; pedagogické povolání ; tabu ; obavy ; nejistota ; strategie

<http://katalog.npmk.cz/documents/532330>

3.

Demokratie lernen / [Učit se demokracii] / Nina Jude -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 75, č. 3 (2023), s. 6-9.

Tématem článku, stejně jako celého čísla časopisu, je stanovisko školy k právu žáků demonstrovat vlastní postoje. V masivním měřítku se požadavek žáků na právo rozhodovat o vlastní budoucnosti řešil v souvislosti s diskusemi kolem demonstrací Fridays for Future. Článek se zabývá současným pohledem na téma výuky demokracie a angažovanosti i otázkami, jak přistupovat k žákům nebo celým třídám, jestliže se místo vyučování rozhodnou účastnit se demonstrací.

demokracie ; diskuse ; práva žáka ; postoj žáka ; budoucnost ; výuka ; postoj ; škola ; demonstrace ; angažovanost

<http://katalog.npmk.cz/documents/532347>

4.

Dialóg jako metodologický princíp a všeobecná požiadavka vo výchove a vzdelávaní = Dialogue as a methodological principle and general requirement in education / Viera Jakubovská -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže – ISSN 1335-1109 -- Roč. 29, č. 4 (2023), s. 11-24.

Předmětem textu je dialog, jeho kultura (aktivita všech zúčastněných, vzájemný respekt), vlastnosti (rozvíjení myšlení nižšího a vyššího řádu), úloha ve vyučování (učitel nesmí být považován za jediný zdroj vědomostí, podpora samostatnosti žáka, konfrontace nových poznatků) a podmínky pro jeho zahájení, vedení a ukončení (vhodná atmosféra, připravenost, existence zajímavých témat atd.). Výsledky jsou shrnuty v závěru.

dialog ; kultura ; systém výchovy a vzdělávání ; výuka ; znalost ; žák ; učitel ; motivace ; samostatnost ; myšlení ; autorita

<http://katalog.npmk.cz/documents/532226>

5.

Formirovanije psihologo-pedagogičeskoj kompetentnosti roditel'nikov / [Utváření psychologicko-pedagogické kompetentnosti rodičů předškolních dětí] / Julija Sergejevna Grigor'jeva, Ljudmila Vladimirovna Kolomijčenko -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 95, č. 10 (2023), s. 15-19.

Autorky článku se zaměřují na možnosti, jak zvýšit úroveň kompetentnosti rodičů předškolních dětí a tím přispět k celkovému zkvalitnění současné předškolní výchovy. Nejprve je uveden stručný přehled dosavadního bádání zaměřeného na výchovné dovednosti rodičů v Rusku, dále je vysvětlen model, podle kterého je proces zkvalitňování rodičovské výchovy uskutečňován. Založen je na cílené součinnosti mezi výchovnou institucí, rodinou a partnerskými společenskými organizacemi.

rodiče ; rodičovská role ; přehledová zpráva ; psychologie ; kompetence ; pedagogická dovednost ; předškolní výchova ; kvalita ; výchova dítěte ; model ; rodina ; vztah rodiče-škola ; vztah škola-veřejnost ; rodičovská účast ; společnost ; Rusko (federace)

<http://katalog.npmk.cz/documents/532106>

6.

Ganztag : Erfahrungen und Entwicklungsfelder / [Celodenní škola : zkušenosti a okruhy rozvoje] / Andrea Albers -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 74, č. 2 (Februar) (2022), s. 6-11.

Článek otevírá tematické číslo časopisu, jež se věnuje celodenním školám v Německu, a to jak základním, tak středním. V článku je podána charakteristika jednotlivých typů celodenních škol. Zejména další rozvoj celodenních vzdělávacích programů na středních školách, jež jsou koncipovány s ohledem na potřeby dospívajících, bude patřit v nadcházejících letech k prioritám.

celodenní výchovný systém ; základní škola ; střední škola ; vzdělávací program ; rozvoj ; adolescent ; koncepce ; zkušenost ; Německo

<http://katalog.npmk.cz/documents/531883>

7.

"It's scary starting a new school" : children and young people's perspectives on wellbeing support during educational transitions / ["Je děsivé začít novou školu" : názory dětí a mladých lidí na podporu wellbeingu během školních přechodů] / Ola Demkowicz, Charlotte Bagnall, Alexandra Hennessey, Kirsty Pert, Lucy Bray, Emma Ashworth, Carla Mason -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 93, č. 4 (December 2023) (2023), s. 1017-1033.

Žáci zažívají během školní docházky četné změny a přechody (zahájení školní docházky, přechod ze základní na střední školu, individuální změna školy, návrat do školy po delší nepřítomnosti apod.). V rámci studie byly zkoumány vlastní představy žáků ve věku 6 až 17 let o tom, co by podpořilo jejich sociální, emocionální a duševní pohodu během těchto změn a přechodů. Z analýzy výsledků vyplynula touha dětí a mladých lidí po ohleduplném a podpurném přístupu, který by uznával jejich individuální potřeby.

žák ; základní škola ; střední škola ; přechod z mateřské na základní školu ; přechod z prvního na druhý stupeň základní školy ; přechod ze základní na střední školu ; přechod do jiné školy ; působení ; psychika ; wellbeing ; názor ; postoj žáka ; individuální přístup ; výsledek výzkumu ; Velká Británie ; věk 6-17 ; 2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/531669>

8.

Kernkompetenz Visualisieren / [Vizualizace jako klíčová kompetence] / Jochen Schnack -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 74, č. 1 (Januar) (2022), s. 6-9.

Zároveň se současným rozmachem digitalizace roste, ve srovnání s textem, význam obrazu. Teoretický článek v čísle časopisu, jež je věnováno vizualizaci ve škole, upozorňuje na skutečnost, že vizualizace podporuje porozumění a podněcuje představivost a kreativitu. Obrazová znázornění nebo vhodné ilustrace otevírají vícerozměrné a intuitivní přístupy k vyučovanému tématu. Usnadňují procesy učení, jelikož mozek si neukládá souvislý text, ale rozvíjí mnohvrstevnatou síť myšlenek a pojmů. Dovednost vizualizace při výuce se stává stále důležitější. Autor článku předkládá v souvislosti s vizualizací témata k zamyšlení a diskusi: Jak mohou školy systematicky integrovat procesy učení s využitím internetu? Jak umožnit, v době stále rychlejšího střídání poznatků a technických inovací, samostatnější, cílevědomější a tvořivější učení v procesu školní výuky?

digitalizace ; tvořivost ; představivost ; text ; porozumění ; obraz ; ilustrace ; komparace ; internet ; výuka ; proces učení ; myšlení ; pojem ; dovednost ; inovace ; inovace ve vzdělávání ; samostatnost ; intencionální učení ; vizualizace

<http://katalog.npmk.cz/documents/531879>

9.

Klassenführung / [Vedení třídy] / Andrea Albers -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 75, č. 1 (2023), s. 6-11.

Tématem článku (i celého čísla časopisu) je vedení třídy. Autorka článku vysvětluje, proč je v daném vydání časopisu upřednostňováno široké pojetí vedení třídy před pojetím úzkým, které tuto činnost redukuje na "vedoucí činnost" učitele. Preferované, široké pojetí vedení třídy vytváří rámec pro vytváření podmínek příznivých pro učení za součinnosti učitele a žáků. Součástí profesionálního chování učitelů je přizpůsobovat řízení třídy příslušné učební skupině a předmětu, ověřovat ho společně s žáky a reflektovat prostřednictvím neustálé zpětné vazby. Vedení třídy je v článku charakterizováno jako složitá souhra nacvičených postupů a interakcí mezi zúčastněnými. Důležité je nalezení rovnováhy, aby nedošlo k vybočení z rozumně orientovaného rámce do přílišné strukturace, která brzdí učení.

vedení třídy ; role učitele ; koncepce ; spolupráce ; adaptace ; učební prostředí ; učení ; vyučovací předmět ; zpětná vazba ; vztah učitel-žák ; skupina

<http://katalog.npmk.cz/documents/532345>

10.

Lernen konstruktiv unterstützen / [Konstruktivní podpora učení] / Andrea Albers -- ger --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 74, č. 9 (September) (2022), s. 6-13.

Tématem článku i celého čísla daného časopisu je konstruktivní podpora učení. Autorka článku vysvětluje, jakým způsobem by tato podpora měla žákům pomoci k úspěšnému učení. Na jedné straně jde o metodickou a didaktickou podporu v průběhu vyučovacího procesu, na straně druhé o podporu emocionálně-motivační, jakou je např. vytvoření pozitivního klimatu ve třídě, uznání a respekt. Zdůrazněna je potřeba zpětné vazby jako důležitého faktoru ovlivňujícího úspěšnost učení - analyzována je zpětná vazba na třech úrovních: při zadání úkolu, v procesu učení a při hodnocení výsledků učení.

pedagogická podpora ; školní úspěšnost ; vyučovací metoda ; didaktika ; proces učení ; emocionalita ; učení ; úspěch ; motivace učení ; klima třídy ; autorita ; zpětná vazba ; ocenění ; hodnocení výuky ; působení

<http://katalog.npmk.cz/documents/532304>

11.

Online prostredie a jeho možný negatívny vplyv na reálne vzťahy detí a mládeže = Online environment and its possible negative impact on children and young people's relationships /
Ingrid Emmerová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže – ISSN 1335-1109 -- Roč. 29, č. 4 (2023), s. 3-10.

Článek se v první části zabývá negativním vlivem virtuálního prostředí na adolescenty a pubescenty (problémy v mezilidských vztazích) a jejich rizikovým chováním na internetu

(kyberšikanování, cyberhate, netolerance, extrémizmus). Vychází z dat výzkumů z roku 2022 a 2023 u žáků ve věku 12-18 let a u učitelů ZŠ a SŠ. Ve druhé části článku je rozebírán význam preventivní činnosti ve škole a její typy.

základní škola ; střední škola ; systém výchovy a vzdělávání ; šikana ; kyberšikana ; žák ; diskriminace ; mládež ; dotazník ; výzkum ; prevence ; výsledek výzkumu ; internet ; interpersonální vztahy ; Slovensko ; věk 12-18 ; 2022-2023

<http://katalog.npmk.cz/documents/532225>

12.

Otraženije kul'turnych cennostej v podgotovke buduščich vospitatelej doškoľ'nikov / [Odraz kulturních hodnot v přípravě budoucích vychovatelů předškolních dětí] / Ol'ga Vladimirovna Prozumentik, Margarita Jur'jevna Naumova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškoľ'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 95, č. 10 (2023), s. 10-14.

Autorky článku se věnují přípravě učitelů předškolní výchovy, jejichž posláním je rovněž seznamovat děti s národními kulturními hodnotami. Zvláštní místo v předškolní výchově zaujímá pohádka. V článku je důkladně analyzována metoda, jak děti seznámit s ruskou pohádkou Ivan carevič a šedý vlk a jejími různými zpracováními. V souvislosti s danou pohádkou jsou předloženy požadavky na znalosti učitele, jež zahrnují znalosti historické, kulturologické, lingvistické a psychologicko-pedagogické.

kulturní dědictví ; hodnota ; národní vědomí ; pohádka ; předškolní výchova ; vzdělávání učitelů ; předškolní dítě ; student učitelství ; znalost ; dějiny ; kultura ; lingvistika ; psychologie ; pedagogická dovednost ; ruské pohádky

<http://katalog.npmk.cz/documents/531988>

13.

Soll die Bundeswehr an Schulen werben? / [Měl by Bundeswehr agitovat ve školách?] / Stefan Kamp, Ralf Willinger – ger

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 74, č. 6 (Juni) (2022), s. 42-43.

Článek přináší dva rozdílné pohledy na činnost Bundeswehru na německých školách, konkrétně na jeho přednášky, diskusní akce a kariérní poradenství s nabídkou pracovních příležitostí v armádě. Prvním je pohled nadporučíka Bundeswehru, jenž tyto programy obhazuje s poukazem na současnou politickou situaci. Druhým je pohled referenta pro dětská práva a mírové soužití v organizaci Terre des Hommes, který předkládá argumenty proti této činnosti - ze strany Bundeswehru jde podle něho o jednostranný, militantní přístup; varuje také před "verbováním" chlapců a dívek mladších 18 let.

armáda ; vojenská služba ; přednáška ; škola ; diskuse ; profesní poradenství ; pracovní příležitost ; politika ; současnost ; práva dítěte ; mírová výchova ; chlapec ; dívka ; věková hranice ; Německo. ; Německo ; věk 18

<http://katalog.npmk.cz/documents/532129>

14.

Stichi, navejannyje fol'klorom : k 90-letiju so dnja roždenija Vadima Levina / [Verše navaté folklorem : k 90. výročí narození Vadima Levina] / Leonid Jakovlevič Ziman -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X -- Roč. 95, č. 9 (2023), s. 15-17.

Článek je věnován životnímu jubileu Vadima Levina, ruský písničím básníka, autora knih pro děti, pedagoga a dětského psychologa, zakladatele tzv. pedagogiky počáteční literární výchovy. Je podán rozbor jeho poezie, jež často vychází z folkloru. Ve svých verších se také inspiroval anglickou poezií pro děti a imitoval obsahové a melodické zvláštnosti anglického verše.

poezie ; spisovatel ; dílo ; literatura pro děti a mládež ; pedagog ; psycholog ; pedagogika ; literární výchova ; ruština ; lidová kultura ; imitace ; angličtina ; Levin, Vadim,

<http://katalog.npmk.cz/documents/531689>

15.

Zoznamovanie a stretávanie sa s neznámymi ľuďmi z internetu u žiakov základných a stredných škôl = Dating and meeting strangers from the Internet among primary and secondary school pupils / Mária Janková -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže – ISSN 1335-1109 -- Roč. 29, č. 4 (2023), s. 33-41.

Článek prezentuje nový výzkum (2022) prostřednictvím dotazníkového šetření na téma zkušenosti žáků základních a středních škol se seznamováním a komunikací s lidmi na internetu, přičemž jeho výsledky srovnává s předešlou studií z roku 2020. Zkoumanou skupinu zde představují žáci 7.-9. ročníku ZŠ a žáci 1.-3. ročníku SŠ. Zkoumán je věk neznámé osoby, zda došlo k osobnímu setkání (a kolikrát), zda se žáci zmínili někomu blízkému a zda byli se schůzkou spokojeni.

základní škola ; střední škola ; zkušenost ; věk ; virtuální realita ; žák ; dotazník ; výzkum ; vnímání ; výsledek výzkumu ; internet ; Slovensko ; věk 12-18 ; virtuální vztahy ; setkání ; seznamování ; sociální sítě ; 2022 ; 2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/532228>